

**CRNOGORSKI ELEKTROPRENOSNI SISTEM AD
SKUPŠTINA AKCIONARA**

**IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
CRNOGORSKOG ELEKTROPRENOSNOG SISTEMA AD ZA 2011.GODINU**

Podgorica, jun 2012. godine

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Crnogorski elektroprenosni sistem AD (u daljem tekstu „Društvo“), osnovan je Odlukom o restrukturiranju putem odvajanja uz osnivanje novog društva, koju je donijela VI vanredna Skupština akcionara Elektroprivrede Crne Gore AD – Nikšić, održana 23.03.2009 godine, kao Akcionarsko društvo Prenos – Podgorica. Na prvoj redovnoj Skupštini akcionara koja je održana 25.04.2010. godine donijeta je Odluka o promjeni naziva Društva, tako da počev od 02.07.2010. godine, kada je ova promjena registrovana kod CRPS-a, Društvo posluje pod nazivom Crnogorski elektroprenosni sistem AD.

Društvo je registrovano kao privredno društvo kod Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici pod brojem 4-0008972/01.

Sjedište Društva je u Podgorici – Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 18.

Osnovni kapital Društva iznosi 155,108,283 eura, i podijeljen je na 146,176,876 akcija. Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi 1,0611 eura.

Društvo je nosilac licence za Prenos električne energije, izdate od strane Reagulatorne agencije za energetiku (broj 11/1541-8 od 11.7.2011. godine)

Društvo obavlja djelatnosti propisane Zakonom o energetici, licencama i Statutom Društva.

Osnovne djelatnosti Društva, obavljaju se pod šifrom 40105 - prenos električne energije i predstavljaju djelatnosti od javnog interesa.

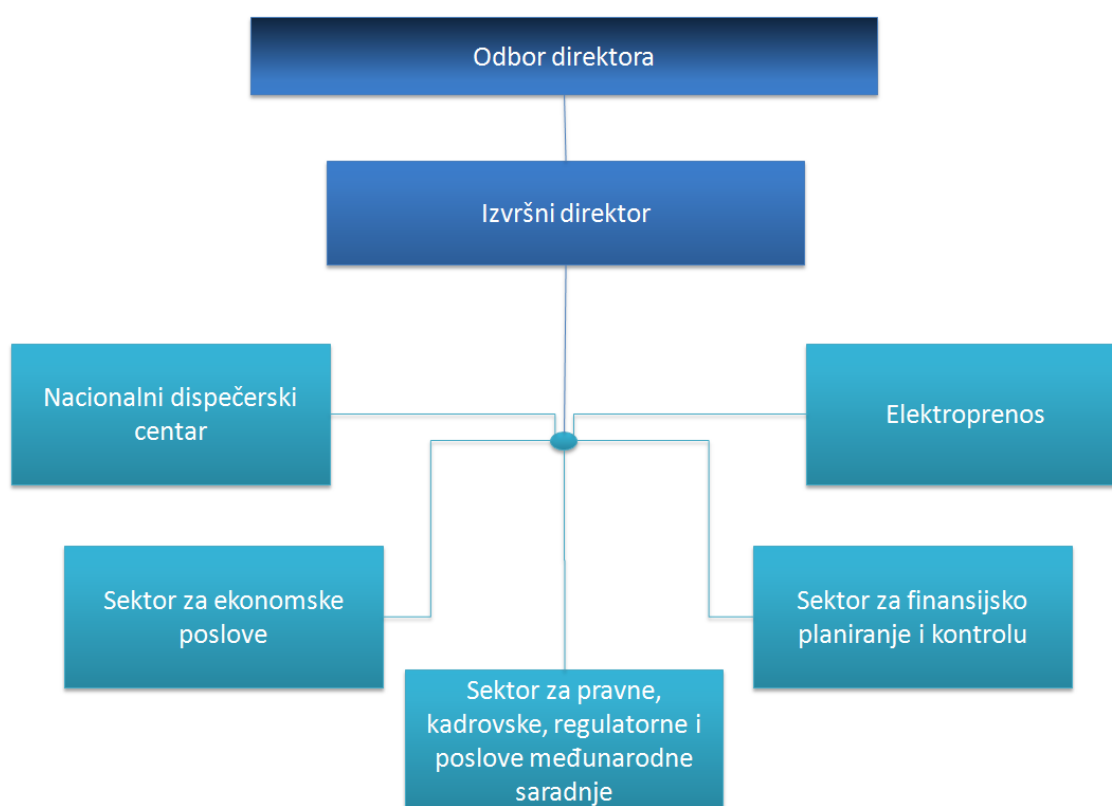
Pored osnovne, CGES obavlja i djelatnosti:

- postavljanja električnih instalacija i opreme,
- projektovanja građevinskih i drugih objekata,
- grubih građevinskih radova,
- ostalih građevinskih i specijalizovanih radova, i
- telekomunikacija.

2. ORGANIZACIONA STRUKTURA DRUŠTVA

Organizacionu strukturu Društva, osim za akcionarska društva zakonom propisanih organa, čini pet organizacionih djelova. Obavljanje radnih zadataka u okviru Crnogorskog elektroprenosnog sistema sprovode:

- Sektor za ekonomske poslove,
- Sektor za pravne, kadrovske, regulatorne i poslove međunarodne saradnje
- Sektor za finansijsko planiranje i kontrolu
- Nacionalni dispečerski centar i
- Elektroprenos

Slika 1 – Organizaciona šema Crnogorskog elektroprenosnog sistema

Tokom 2011. godine Društvo je, poštujući odredbe Pravila o razdvajanju Operatora tržišta električne energije (Sl.list CG br.58/10), promijenilo organizacionu strukturu, a za potrebe obavljanja poslova iz Licence za operatora tržišta, koje je do izdvajanja operatora tržišta obavljala organizaciona jedinica CGES-a – Operator tržišta, potpisalo *Ugovor o pružanju usluge organizovanja i upravljanja tržištem električne energije* sa DOO Crnogorski operator tržišta električne energije – Podgorica, registrovanim 29.7.2011. godine kod privrednog suda u Podgorici.

3. CILJEVI I USPJEŠNOST POSLOVANJA U GODINI

U skladu sa osnovnom djelokrugom aktivnosti, tokom 2011. godine, osnovni cilj Društva je bio da obezbjedi pouzdan rad prenosne mreže crnogorskog elektroenergetskog sistema, u skladu sa međunarodnim standardima i preporukama, omogući optimalne uslove eksploatacije i održavanja, aktivno djeluje na polju daljeg razvoja prenosnog sistema, te svim učesnicima na tržištu električne energije omogući pristup mreži pod transparentnim i nediskriminatornim uslovima.

Realizacija ciljeva sprovodila se u skladu sa planiranim i usvojenom Energetskim bilansom Crne Gore za 2011. godinu, Planiranom investicijom, kao i pravnim okvirom procesa otvaranja tržišta električne energije. Jedna od centralnih planiranih aktivnosti je bila i zatvaranje aktivnosti na realizaciji strateškog partnerstva sa italijanskim operatorom prenosa - Terna s.p.a. u okviru projekta izgradnje podmorskog elektroenergetskog kabla jednosmjerne struje između Crne Gore i Italije, kao i procesa dokapitalizacije.

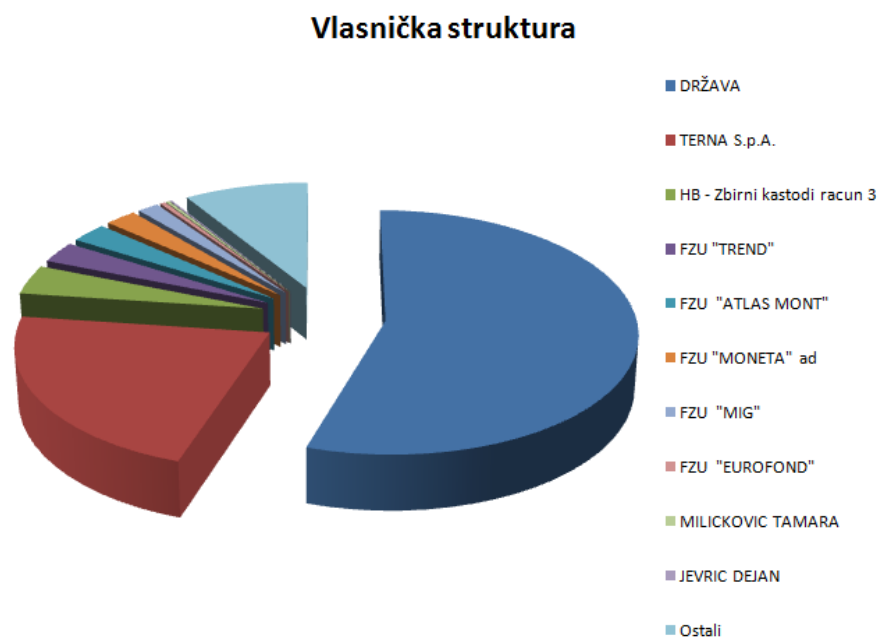
Finansijski rezultati u 2011. godini su dobri, a posebno ako se uzme u obzir i globalna finansijska situacija. Prihod od 26.1 mil €, i neto dobit od 3.5 mil €, svrstavaju CGES u red rijetkih domaćih kompanija koje nastavljaju niz pozitivnih poslovnih rezultata. Neto dobit manja je od ostvarene u prethodnoj godini (5.1 mil €) ali i veća od budžetom planirane (2.7 mil€). Kako je bilo i predviđeno planom, očuvan je trend niže potrošnje električne energije u zemlji. Ova razlika između bilansiranih i realizovanih količina prenesene energije je osnovni razlog razlike u ostvarenom profitu u 2010. i 2011. godini.

Osim aktivnosti na razvoju, održavanju i eksploataciji prenosne mreže, početkom 2011. godine zatvorena je transakcija po osnovu Ugovora o kupoprodaji putem upisa akcija iz nove emisije u postupku povećanja kapitala (SPA), potpisanog između CGES-a, Terna S.p.A i Vlade Crne Gore. Ovim su se stvorili uslovi za potpisivanje Strateškog i akcionarskog (SSHA) sporazuma i privrednog ugovora, kao i Ugovora o koordinaciji projekata (PCA) između ove tri strane, dana 25.1.2011. godine.

Na kraju 2011. godine, osnovni kapital Društva iznosi 155,108,283 eura, i podijeljen je na 146,176,876 akcija. Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi 1,0611 eura.

Deset najvećih akcionara Društva su:

- Država Crna Gora	55.000%
- TERNIA S.p.A.	22.089%
- HB - Zbirni kastodi racun 3	3.914%
- Fondovi zajedničkog ulaganja	
o FZU "TREND"	2.818%
o FZU "ATLAS MONT"	2.654%
o FZU "MONETA" ad	2.267%
o FZU "MIG"	1.551%
o FZU "EUROFOND"	0.387%
- Fizička lica	
o Miličković Tamara	0.253%
o Jevrić Dejan	0.152%

Slika 2 – Vlasnička struktura CGES-a na kraju 2011. godine

4. ELEKTROPRENOSNI SISTEM CRNE GORE

Prenosna mreža elektroenergetskog sistema Crne Gore sastoji se od vodova, transformatorskih stanica i ostale opreme naponskih nivoa 400 kV, 220 kV, i 110 kV. Karakteristična je po uglavnom radijalnoj strukturi na sva tri naponska nivoa, ali i dobroj povezanosti sa susjednim elektroenergetskim sistemima:

- Sa elektroenergetskim sistemom Srbije, prenosna mreža Crne Gore povezana je preko dva dalekovoda 220kV (Pljevlja 2 – Bajina Bašta i Pljevlja 2–Požega), kao i sa jednim dalekovodom 110kV (Pljevlja 1 – Potpeć/Zamršten)
- Sa elektroenergetskim sistemom Bosne i Hercegovine prenosna mreža Crne Gore je povezana preko jednog 400kV dalekovoda (Podgorica 2 – Trebinje), dva dalekovoda 220kV (HE Perućica – Trebinje i HE Piva – Sarajevo) i dva 110 kV dalekovoda (Herceg Novi – Trebinje i Nikšić/ Vilusi – Bileća).
- Sa elektroenergetskim sistemom Albanije je ostvarena veza na 220kV naponskom nivou (Podgorica 1 – Vau Dejes), kao i na 400kV nivou, preko dalekovoda Podgorica 2 – Tirana/Elbasan. Ovaj dalekovod je zvanično pušten u rad tokom 2011. godine.
- Sa elektroenergetskim sistemom Kosova prenosna mreža Crne Gore je povezana preko jednog 400kV dalekovoda Ribarevine - Kosovo B (Peć).

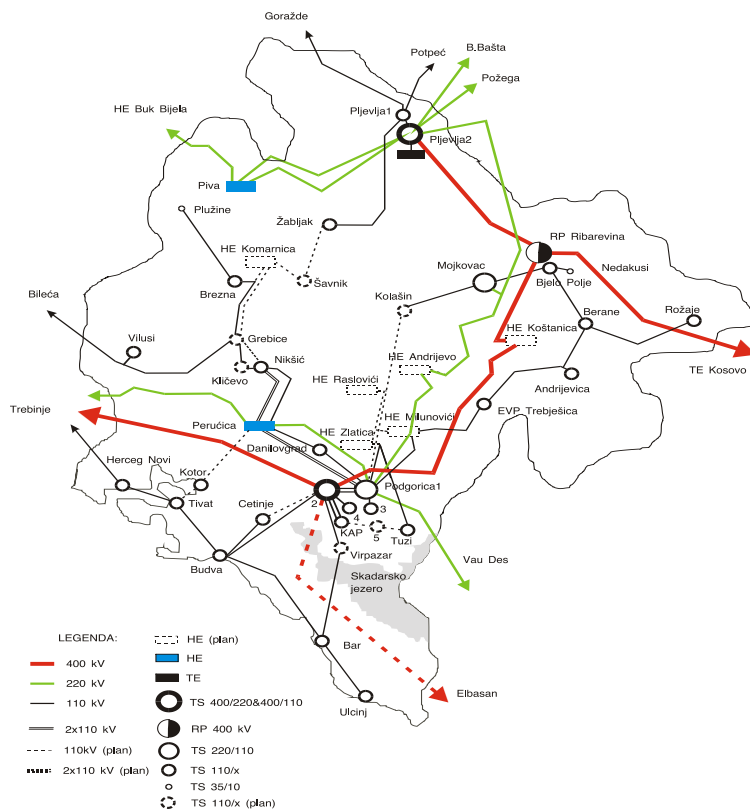
Nepovoljna karakteristika prenosne mreže Crne Gore su paralelne 400kV i 220kV veze (400kV Pljevlja 2 – Ribarevine – Podgorica 2 – Trebinje i 220 kV HE Piva – Pljevlja 2 – Podgorica 1 – HE Perućica – Trebinje) nejednakih prenosnih moći (1330 MVA po vodu u 400kV mreži nasuprot 301 MVA po vodu u 220kV mreži) pa se ispadom pojedinih dionica 400kV mreže u određenim pogonskim stanjima preopterećuju pojedine dionice 220kV mreže što može izazvati probleme u radu sistema ili pak raspad sistema.

Sa druge strane, dobra povezanost prenosne mreže Crne Gore sa susjednim sistemima osigurava dodatni nivo pouzdanosti rada elektroenergetskog sistema Crne Gore i omogućava značajne razmjene između sistema u okruženju. Istovremeno, ova činjenica utiče i na izlaganje mreže značajnom tranzitu električne energije.

Promjene u prenosnoj mreži tokom 2011. godine

Najznačajniji događaj po pitanju razvoja i eksploatacije crnogorskog elektroprenosnog sistema u 2011. godini bilo je zvanično puštanje u pogon dalekovoda 400kV Podgorica – Tirana, 5. Avgusta

2011. godine. Realizacijom ovog projekta ukupna instalisana snaga interkonektora prema susjednim sistemima uvećana je za 1330MVA, a dužina dalekovoda u vlasništvu Društva za 34.1km.

Slika 3 – Elektroprenosni sistem Crne Gore

Realizacijom ove investicije osim što su povezani elektroenergetski sistemi Crne Gore i Albanije značajno se doprinijelo stabilnosti i sigurnosti elektroenergetskih sistema cijelog regiona. Na dalekovodu i trafostanicama je pored najkvalitetnije energetske opreme instalirana i najsavremenija telekomunikaciona i druga oprema koja omogućava komunikaciju, nadzor i upravljanje na energetske objekte kako zahtijevaju najstrožiji evropski standardi, ali i stvara uslove za eventualnu komercijalizaciju telekomunikacionih resursa u vlasništvu Društva.

Osim ovog interkonektora, 15. septembra 2011. godine zvanično je puštena u rad i rekonstruisana trafostanica TS 110/35kV Andrijevice. CGES je kroz projekat proširenja ove trafostanice višestruko povećao pouzdanost snabdijevanja potrošača u pripadajućem konzumnom području, sa oko 19,000 potrošača. Izgradjeno je novo 110 KV postrojenje, povećana snaga transformacije sa 10MVA na 30 MVA i izgradjena nova dionica dalekovoda 110 KV u dužini od 1,6 km, čime je prethodno rješenje napajanja preko tzv. „T-spoja“ pretvoreno u standarni priključak po principu „ulaz-izlaz“.

5. PRAVNI I REGULATORNI OKVIR

Protekla 2011. godina bila je u znaku usaglašavanja podzakonskih akata sa novim Zakonom o energetici (Službeni list Crne Gore, br. 28/10) koji je u aprilu 2010.g. usvojila Skupština Crne Gore, kao temelj i pravni okvir za reformu energetskog sektora. Nakon donošenja ovog zakona, Crna Gora je prihvatila osnovna načela koja proizlaze iz navedenih propisa EU o jedinstvenom tržištu, kao i ostale obaveze. Što se tiče elektroenergetskog sektora, Zakon o energetici predviđa organizovanje tržišta električne energije na temelju metodologije, pravila i regulativa koje propisuje Regulatorna agencija za energetiku (RAE). Osvrćući se na aktivnosti koje obavlja CGES, Zakon o energetici pokriva nekoliko pitanja, uključujući, između ostalog, pravila o licenciranju, kvalitet usluge prenosa, dispečerske aktivnosti, razvoj mrežnog planiranja kao i odobravanje regulatorno dozvoljenog prihoda i tarifa.

U skladu sa Zakonom o energetici i Energetskom Politikom predviđenim aktivnostima na poboljšanju regulatornog procesa i profesionalne nezavisnosti Regulatorne agencije za energetiku, Agencija je, u cilju razvoja jasnog i predvidivog regulatornog okvira i podsticanja regiona za ulaganja u energetski sektor Crne Gore, u decembru 2011. godine donijela Metodologiju za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije, što je jedna od ključnih odrednica u daljem planiranju rada crnogorskog operatora prenosa.

Tokom godine, Crnogorski elektroprenosni sistem a.d. je dostavio Agenciji na usvajanje nova Pravila za dodelu prekograničnih prenosnih kapaciteta na granicama kontrolne oblasti Crna Gora sa susjednim kontrolnim oblastima. Agencija je dala saglasnost na ovaj dokument, čime je ova oblast u potpunosti usaglašena sa evropskim preporukama.

Društvo je, kako je to bilo predviđeno Zakonom o energetici, pripremio Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije, koja su odobrena od strane Agencije 22.12.2011.

Poslovanje Društva u 2011. godini regulatorno je bilo uokvireno:

- Odlukom o utvrđivanju privremenih cijena korišćenja prenosne mreže i gubitaka el. en. u prenosnoj mreži koje će se primjenjivati od 01.01.2011. do 31.03.2011.godine,

- Odlukom o odobravanju Pravila za dodjelu raspoloživih prenosnih kapaciteta na interkonektivnim vezama kontrolne oblasti Crna Gora sa susjednim kontrolnim oblastima za 2011. Godinu i
- Odlukom o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema Crnogorskom elektroprenosnom sistemu a.d. – Podgorica
- Odlukom o izmjeni odluke o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica, broj 11/163-30 od 02.03.2011.

Tokom godine, Agencija je radila na donošenju nove višegodišnje metodologije o utvrđivanju cijena i tarifa za korišćenje prenosne mreže, koja je i usvojena 30.12.2011. godine, što predstavlja posebno značajan momenat za planiranje daljeg rada Društva – kako iz ugla realizacije investicija, tako i po pitanju efikasnosti poslovanja.

6. PROJEKAT POVEZIVANJA ELEKTROENERGETSKIH SISTEMA CRNE GORE I ITALIJE

Dana 23. novembra 2010. godine, između CGES-a, Terna Rete Elettrica, Nazionale s.p.a i Vlade Crne Gore potpisan je Ugovor o kupoprodaji putem upisa akcija iz nove emisije u postupku povećanja kapitala, čime je Terna postala vlasnik 22,09%, a država Crna Gora ostala vlasnik 80.397.282 akcije odnosno 55% akcijskog kapitala CGES-a. Zatvaranje transakcije je izvršeno 25 januara 2011. godine, kada su potpisani preostali ugovori: Stateški i akcionarski (SSHA) i Ugovor o koordinaciji projekata (PCA).

Potpisivanjem navedene ugovorne dokumentacije stvoreni su uslovi za sprovođenje aktivnosti koje će za rezultat imati izgradnju podmorskog kabla jednosmjerne struje između Italije i Crne Gore (nova interkonekcija) kao i jačanje crnogorske prenosne mreže (prateća infrastruktura) i povezivanje sa susjednim zemljama (dodatna infrastruktura), kako bi se obezbjedilo optimalno i sigurno korištenje nove interkonekcije. Nova interkonekcija i navedena jačanja mreže će stvoriti mogućnost za unapređenje tržišta električne energije kao i mogućnost za privlačenje novih ulaganja u Crnu Goru.

Imajući u vidu kompleksnost i značaj ovog projekta preduzet je niz aktivnosti tokom poslednjih nekoliko godina i to:

- Krajem 2007. godine potpisana je Izjava od strane ministara za ekonomski razvoj Crne Gore i Republike Italije, kojom se daje puna institucionalna podrška u realizaciji studije izvodljivosti vezano za Projekat nove elektroenergetske interkonekcije između dvije zemlje kao i razvoj i unapređenje crnogorske prenosne mreže vezano za Projekat;
- Tokom 2008. godine Terna i EPCG (prije izdvajanja Prenosa iz EPCG-a) uradile su „Studiju izvodljivosti za novu podmorsku HVDC interkonekciju između prenosnih mreža Italije i Crne Gore” i u oktobru potpisale „Ugovor o sprovođenju preliminarog projekta i početka faze realizacije nove podmorske interkonekcije između prenosnih mreža Italije i Crne Gore”;
- Terna i EPCG su u decembru 2008.godine potpisale „Ugovor o šemi relazacije nove podmorske elektroenergetske interkonekcije između Italije i Crne Gore”;
- U junu 2009. godine Vlada Crne Gore je formirala Komisiju za implementaciju Projekta izgradnje podmorskog interkonektivnog kabla jednosmjerne struje između elektroenergetskih sistema Crne Gore i Italije;

- U julu 2009. godine Terna i Prenos (sadašnji CGES) potpisale su tzv. Term Sheet;
- U februaru 2010. godine ministar ekonomije Crne Gore i ministar za ekonomski razvoj Republike Italije potpisali su Sporazum između Crne Gore i Republike Italije o izgradnji podmorske elektro-energetske interkonekcije između prenosnih mreža Crne Gore i Italije sa realizacijom strateškog partnerstva operatora prenosnog sistema, nakon čega ga je Skupština Crne Gore ratifikovala (Službeni list CG - Međunarodni ugovori br. 8 od 22. jula 2010. godine);
- Od januara do oktobra 2010. godine radni timovi su pregovarali i usaglašavali detalje ugovora, što je rezultovalo potpisivanjem Ugovora o kupoprodaji putem upisa akcija iz nove emisije u postupku povećanja kapitala.

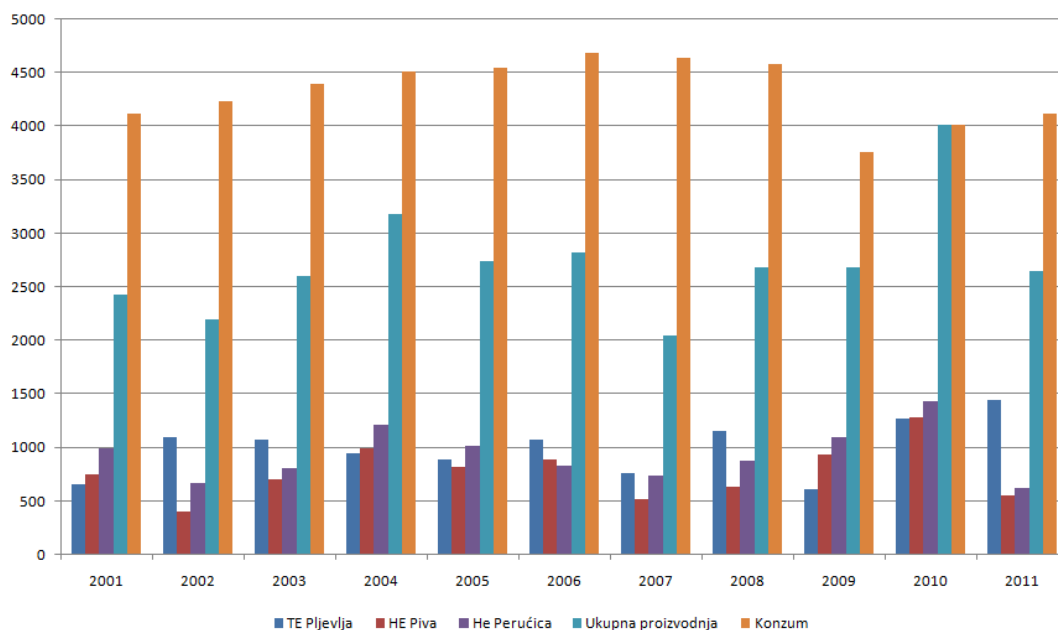
U skladu sa ugovornim obavezama, u tokom 2011. godine je realizovan niz aktivnosti uključujući:

- Donošenje Detaljnog prostornog plana od strane Vlade Crne Gore,
- Definisanje načina eksproprijacije od strane Terne za potrebe izgradnje predviđene infrastrukture na teritoriji Crne Gore,
- Završetak Studije izvodljivosti, Procjene uticaj na životnu sredinu i idejnih projekata trafostanica i priključnih dalekovoda.

U narednom periodu predstoje aktivnosti na eksproprijaciji potrebnog zemljišta, sklapanje ugovora sa isporučiocima dijela opreme, priprema tenderske dokumentacije za izgradnju trafostanice 400/110 kV Lastva i 400kV dalekovoda prema Podgorici, Trebinju i Pljevljima.

7. OSTVARENI PRENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE U 2011. GODINI

Posmatranu godinu iz energetskog ugla karakterišu prilično loši hidrološki uslovi iz ugla proizvodnje električne energije, te nastavak trebga blagog povratak potrošnje električne energije u zemlji na nivo prije početka ekonomske krize.

Slika 6 – Trend potrošnje električne energije u Crnoj Gori i proizvodnja velikih elektrana u prethodnom desetogodištu

U 2011. godini, prenosna mreža prosljedila je svojim korisnicima ukupno 4,042 GWh električne energije, što je za oko 5% više u odnosu na 2010. godinu i oko 12% više u odnosu na 2009. godinu. Ove vrijednosti, međutim, i dalje su značajno niže od nekada ustaljenih 4,500 GWh godišnje, kao i od bilansiranih vrijednosti za 2011. Zbog toga je i prihod po osnovu korišćenja prenosne mreže niži za oko 6% u odnosu na budžetirani.

U tabeli u nastavku je dat prikaz planiranih i ostvarenih veličina prenesene energije i gubitaka u 2011. godini:

														- MWh -	
POTROŠNJA		januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septemb.	oktobar	novemb.	decemb.	ukupno	%
Kombinat	plan	121950	111090	124870	122600	128160	125380	130590	131740	128500	133860	130850	135890	1525480	90.91
aluminijuma	ostvar.	120314	107847	118370	113405	116811	112642	117567	117062	113502	118072	113509	117759	1386860	
Željezara	plan	20000	20000	22000	22000	22000	22000	22000	12000	22000	22000	22000	22000	250000	34.33
	ostvar.	4689	5247	1394	641	2422	10735	8409	10463	10980	12600	10493	7750	85823	
Željeznice Crne Gore	plan	1950	1750	1750	1750	1700	1850	1950	1900	1750	1750	1800	1850	21750	68.99
	ostvar.	1371	1275	1394	1268	1091	1113	1223	1280	1198	1232	1164	1396	15005	
TE Pljevlja sopstv.potr.	plan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	ostvar.	0	0	0	656	473	786	767	773	817	802	792	960	6826	
Ukupno direk.potroš.	plan	143900	132840	148620	146350	151860	149230	154540	145640	152250	157610	154650	159740	1797230	83.16
	ostvar.	126374	114369	121158	115970	120797	125276	127966	129578	126497	132706	125958	127865	1494514	
Distribucija neto	plan	269010	246000	240000	182000	170010	176010	210010	214000	177990	194000	220000	245000	2544030	100.1
	ostvar.	267210	232710	234040	174437	173103	177821	212713	225920	188437	190060	218232	252692	2547375	
Potrošnja na pragu pren.	plan	412910	378840	388620	328350	321870	325240	364550	359640	330240	351610	374650	404740	4341260	93.1
	ostvar.	393584	347079	355198	290407	293900	303097	340679	355498	314934	322766	344190	380557	4041889	
Gubici u prenosu (ukupni)	plan	17000	16000	16000	11000	11000	11000	12000	12000	11000	13000	15000	17000	162000	98.43
	ostvar.	16415	14959	14190	10823	11654	11847	13987	13843	10859	11330	14148	15403	159458	
Gubici za pokrivanje doma.potro.	plan	15300	14400	14400	9900	9900	9900	10800	10800	9900	11700	13500	15300	145800	
	ostvar.	0	0	0	9741	10489	10662	12588	12459	9773	10197	12733	13863	102505	
Gubici usled tranzita	plan	1700	1600	1600	1100	1100	1100	1200	1200	1100	1300	1500	1700	16200	
	ostvar.	0	0	0	1082	1165	1185	1399	1384	1086	1133	1415	1540	11389	
TRANZIT	plan	250000	210000	250000	160000	120000	150000	130000	108000	90000	140000	130000	130000	1868000	96.05
	ostvar.	165141	141439	135798	132302	122326	111767	140190	123510	136441	124789	218616	241868	1794187	

8. REALIZACIJA INVESTICIONIH PROJEKATA ZA 2011. GODINU

U toku 2011. godine, Društvo je u skladu sa Planom investicija realizovao projekte kako slijedi:

IZGRADNJA TELEKOMUNIKACIONOG SISTEMA

Kreditom od Međunarodnog udruženja za razvoj APL3 Projekta u Crnoj Gori, koji je Vlada Crne Gore dobila za realizaciju Projekta za povećanje efikasnosti i pouzdanosti energetskeg sistema veću sigurnost snabdijevanja i bolju integraciju na regionalnim tržištima, realizuje se i Projekat izgradnje telekomunikacionog sistema.

Vrijednost opredijeljenih sredstava iz kredita iznosi 4.400.000,00 €, od čega je za I fazu utrošeno 3.125.000,00 €. Preostala sredstva iz TK projekta i projekata koji se finansiraju iz APL3 kredita u iznosu od 1.610.000,00 € se po saglasnosti Svjetske banke koriste za II fazu-proširenje Projekta izgradnje TK sistema, sa rokom realizacije do marta, 2013. godine.

Prva faza Projekta, OPGW komponenta, okončana je u prethodnom periodu tokom kojeg je izvršena kontrolna mjerenja kvaliteta optičkog spojnog puta na dalekovodima kao i kontrola ugiba OPGW. Sve kontrole su potvrdile odgovarajući kvalitet izvedenih radova čime je ova faza projekta završena. Pripremne aktivnosti za TK komponentu projekta- I faze (izrada projektne dokumentacije, objava tendera i odabir najpovoljnijeg ponuđača za isporuku i ugradnju opreme) su obavljene u prethodnom periodu, dok je tokom 2011. godine izvršena nabavka, ugradnja, ispitivanje i puštanje u rad TK opreme prema planu (osim u TS Kotor što je planirano u okviru realizacije projekta izgradnje te trafostanice).

Tokom godine je takodje realizovan i dio pripremnih aktivnosti za OPGW komponente-II faza (priprema projektnih zadataka, objava tendera i odabir najpovoljnijih ponuđača za pripremu projektne dokumentacije, dio izrade tehno-ekonomske analize)

Projekat se realizuje planiranom dinamikom.

PROJEKAT TS RIBAREVINE I TS PODGORICA 5

Projekat TS Ribarevine i TS Podgorica 5 se sastoji od sledećih komponenti:

1. TS 400/110/35 kV Ribarevine
 - ugradnja transformatora 400/110 kV, 150 MVA i
 - ugradnja jednog transformatorskog polja 400 kV(sa produženim sabirnicama za jedno rezervno polja 400kV) i jednog transformatorskog polja 110 kV (sa produženim sabirnicama za dva rezervna polja 110kV)
2. TS 110/10 kV Podgorica 5
 - izgradnja TS 110/10 kV Podgorica 5 sa priključenjem na mrežu 10 kV i 110kV
3. TS110/10 kV Podgorica 3
 - ugradnja jednog kablovskog 110kV polja Podgorica 5 i mjernog polja 2
4. Izgradnja DV 110 Podgorica 5 - T spoj KAP I
5. Izgradnja kablovskog voda 110 kV Podgorica 3 – Podgorica 5

Projekat se finansira iz sredstava KfW banke (donacija i kredit) i sredstava CGES-a.

Radovi u TS Ribarevine su završeni i postrojenje je u probnom radu od 09.12.2010.god.

Radovi u 110 kV postrojenju na objektu Podgorica 5, što je obaveza CGES-a, su u najvećem dijelu završeni do 01.07.2010.god. Tokom 2011. godine primjedbe vezane za zgradu, komunalnu i vodovodnu infrastrukturu (što je obaveza EPCG) su otklonjene, a realizovana je i obaveza CGES-a odnosno Izvođača radova da u skladu sa Glavnim projektom izvrši razdvajanje odnosno raskidanje veze između uzemljenja TS (zgrada) i spoljašnje ograde. Izvođaču je izdat preliminarni sertifikat o preuzimanju.

Radovi na izgradnji 110 kV kablovskog i mjernog polja su nakon dobijanja građevinske dozvola otpočeli 03.08.2011.g. i izvođenje radova je u završnoj fazi.

Radovi na DV 110 kV Podgorica 5-KAP vod I su završeni u prethodnom periodu i u julu 2011.god. je pribavljena upotrebna dozvola. Ova komponenta projekta je aktivirana i Izvođaču izdat sertifikat o preuzimanju.

Kabal 110 kV Podgorica 3-Podgorica 5 i pripadajuća oprema za montažu je nabavljena još u toku 2009.god. Radovi na polaganju kabla nisu započeli jer građevinska dozvola nije pribavljena zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa. Tokom prethodne godine je došlo do promjene zakonske regulative u dijelu koji se odnosi i na izdavanje građevinske dozvole, što je značajno usporilo realizaciju projekta.

PROJEKAT PROŠIRENJA TS MOJKOVAC I TS ANDRIJEVICA

U prethodnom periodu izvršena je nabavka opreme potrebne za rekonstrukciju TS i DV 220 kV (osim stubova), riješeni imovinsko pravni odnosi za zemljište potrebno za proširenje TS kao i za stubna mjesta dalekovoda osim dva stuba na DV 220 kV (broj 1 I 9'-postojeći stub br.9) i jedan

stub na DV 110 kV (broj 1), sklopljen ugovor za projektovanje i izgradnju po principu ključ u ruke za TS i DV 220 kV.

U predmetnom periodu izveštavanja revidovan Glavni projekat za TS, DV 220 kV i DV 110 kV i odabran najpovoljniji ponuđač za izvođenje radova po principu ključ u ruke za rasplet 110 kV vodova. Takođe su vođene aktivnosti na pribavljanju saglasnosti, rješavanju imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu i regulisanje obaveza po pitanju komunalnog opremanja su preduslovi za dobijanje građevinske dozvole.

Očekuje se da će građevinska dozvola biti obezbijeđena u najskorijoj budućnosti, te da će se stvoriti uslovi za izvođenje radova.

Tokom 2011. godine svi radovi na TS 110/35kV Andrijevića su završeni, objekat pušten u probni rad i u toku su aktivnosti na pribavljanju upotrebne dozvole. Komisija za tehnički pregled je izvršila uvid na licu mjesta, dostavila izveštaj o svome radu sa predlogom da se za objekat izda upotrebna dozvola. U toku je pribavljenje upotrebne dozvole.

IZGRADNJA TS 110/35/10 KV KOTOR(ŠKALJARI) I DALEKOVODA 110KV TIVAT-KOTOR

Izgradnja TS 110/35/10 kV Kotor i dalekovoda 110 kV Tivat-Kotor je projekat koji je neophodno realizovati kako bi se jedan od najznačajnijih turističkih centara Crne Gore povezao na prenosnu mrežu i time značajno smanjio problem napajanja električnom energijom.

Realizacija projekta podrazumijeva:

- Izgradnju TS 110/35 kV Kotor - Škaljari 2×20 MVA (postrojenje metalom oklopljeno, tropolno izolovano gasom SF6 pod pritiskom, za unutrašnju montažu) i
- izgradnju dalekovoda 110 kV Tivat –Kotor – Škaljari dužine 6.88km koji je na dionici od TS Kotor do naselja Škaljari potrebno izgraditi kao dvosistemske radi budućeg povezivanja sa TS 400/110/35 kV Lastva

Tokom 2011. godine je pokušavano aktiviranje prvobitno obezbijeđenog izvor finansiranja (kredit EIB) ali zbog neriješenih odnosa sa EPCG koja je bila nosilac kredita, nije bilo moguće realizovati planirani način finansiranja Projekta. Donešena je investiciona odluka o finansiranju projekta iz sopstvenih sredstava CGES-a kao i odluka da se Projekat realizuje po principu "ključ u ruke". Završena je priprema tehničkih specifikacija i priprema tenderske dokumentacije je u završnoj fazi. U najskorije vrijeme je planirana objava tendera za odabir izvođača za realizaciju projekta po principu ključ u ruke.

Eventualno usporavanje realizacije projekta može izazvati rješavanje imovinsko-pravnih odnosa.

REKONSTRUKCIJA SISTEMA ZAŠTITA I UPRAVLJANJA 400 KV

Projekat predviđa rekonstrukcija zaštita i upravljanja u postrojenjima 400kV. U prethodnom periodu je pripremljena tehnička specifikacija i objavljen tender za isporuku i ugradnju zaštita 400 kV. U predmetnom periodu je odabran najpovoljniji ponuđač, sklopljen ugovor i u toku je zamjena zaštita u skladu sa planom. Očekuje se da se zamjena završi do kraja godine

PROJEKAT PROŠIRENJA I REKONSTRUKCIJE TS 110/35 KV TIVAT

Projekat proširenja TS 110/35kV Tivat po svom obimu predstavlja dogradnju DV polja 110 kV Kotor i mjernog polja 110kV a projekat rekonstrukcije zamjenu postojećeg transformatora T2 110/35kV, 20MVA novim transformatorom 110/35kV, 63MVA.

Vezano za proširenje TS Tivat u prethodnom periodu izrađen je i revidovan Glavni projekat, objavljen tender za nabavku opreme i izvođenje radova, odabran najpovoljniji ponuđač sa kojim je sklopljen ugovor i radovi su počeli.

U predmetnom periodu izvještavanja završeni su radovi u 110 kV DV polju a zbog štrajka radnika fabrike za proizvodnju mjernih transformatora (Energoinvest SA) radovi na mjernim polju su privremeno obustavljeni. Očekuje se završetak radova u maju 2012.god.

Svi radovi na realizaciji dijela projekta koji se odnose na rekonstrukciju su završeni u predmetnom periodu izvještavanja-novi transformator je u pogonu od decembra 2011.god.

TS 400/110/35 KV LASTVA

Projekat podrazumijeva izgradnju nove TS 400/110/35 kV Lastva kao i proširenje TS 400/220/110 kV Pljevlja 2 (izgradnja novog 400 kV DV polja Lastva). Planirana je realizacija projekta po principu "ključ u ruke"

U predmetnom periodu izvještavanja je za organizovanje i praćenje realizacije projekta izgradnje TS Lastva formirana jedinica za implementaciju –JIP TS. Takođe je i formirana radna grupa sa zadatkom da izradi projektni zadatak za idejni projekat (elektro i građevinski dio), sačini tehničku specifikaciju za nabavku transformatora 400/110 kV, 300 MVA kao i da u saradnji sa projektantom Wyg-a pripremi i dostavi nacrt idejnog projekta-elektro dio. Radna grupa je završila rad.

Formirana je Radna grupa za saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama radi realizacije kompletnog projekta povezivanja EES-a Crne Gore sa podmorskim kablom.

Pripremljen je upućen zahtjev za urbanističko-tehničke uslove.

Pokrenute su i aktivnosti za nabavku transformatora. Pripremljena je tehnička specifikacija, objavljen tender i u završnoj fazi je odabir najpovoljnijeg ponuđača.

Izrađen je elaborat eksproprijacije i izvršena procjena vrijednosti zemljišta na kome je planirana izgradnja TS. Formirana je Komisija čiji zadatak je da prema elaboratu i procjeni uspostavi kontakt

sa vlasnicima u cilju postizanja sporazuma o otkupu zemljišta. Pripremljen je i predlog odluke o uspostavljanju javnog interesa za eksproprijaciju zemljišta

U toku je priprema projektnog zadatka za konsultanta koji će pratiti realizaciju izgradnje kako trafostanice tako i dalekovoda, a u narednom periodu su planirane aktivnosti na:

- Odabir najpovoljnijeg ponuđača za nabavku transformatora
- Odabir konsultanta za pripremu tendera za odabir najpovoljnijeg ponuđača za realizaciju projekta
- Definisanje projektnog zadatka za odabir konsultanta za praćenje projekta
- Nastavak i inteziviranje aktivnosti na rješavanju imovinskih odnosa,
- Priprema i dostavljanje zahtjeva za uspostavljanje javnog interesa za eksproprijaciju zemljišta

POVEZIVANJE TS 400/110 KV LASTVA NA DV 400 KV PODGORICA-TREBINJE PO SISTEMU „ULAZ-IZLAZ“ I IZGRADNJE DV 400 KV LASTVA-PLJEVLJA 2

Za organizovanje i praćenje realizaciju projekta izgradnje dalekovoda formirana je jedinica za implementaciju –JIP DV. Šef JIP DV je i član Radne grupe za saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama radi realizacije kompletnog projekta povezivanja EES-a Crne Gore sa podmorskim kablom.

Upućen zahtjev za urbanističko-tehničke uslove. UTU su usaglašeni sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i dostavljeni zainteresovanim institucijama. Dostavljanje se očekuje narednih dana.

Realizovane su aktivnosti za nabavku dijela opreme (izolatora) za dalekovod.

Završen je idejni projekat i na osnovu istog upućen zahtjev za izradu elaborata eksproprijacije zemljišta.

Aktivnosti oko konsultanata su date u projektu TS Lastva.

Sačinjen je dinamički plan realizacije Projekt sa planom rasporeda finansijskih sredstava, a u najskorijem period planirano je:

- Nakon dostavljanja elaborata pripremiti odluku za uspostavljanje javnog interesa za eksproprijaciju zemljišta,
- Nastaviti aktivnosti na pripremi angažovanja konsultanata

Osim prethodnih, tokom 2011. Godine u Društvu se radilo na pripremi i realizaciji još niza investicionih projekata:

- Lokalna SCADA u TS Podgorica 1 i TS Pljevlja 2
- Neophodna ulaganja u hardver i softver za nadogradnju sistema za upravljanje finansijama
- Ulaganje u ESS softver i hardver
- Nabavka digitalne sinopticke table
- Pripremni radovi za rezervni dispečerski centar
- SCADA za novi dispečerski centar sa EMS sistemom (uključujući i procjenu n-1 faktora sigurnosti u EES u realnom vremenu)
- Proširenje SCADA sistema modulom za observabilnost spoljnog sistema i proračun n-1 kriterijuma sigurnosti
- Projekat izgradnje DV 110 kv Podgorica 5-Golubovci
- Rekonstrukcija TS Podgorica 1
Rekonstrukcija postrojenja (nabavka rastavljača 110, 220 kV kao i 400 kv prekidača-izrada projektne dokumentacije i ugradnja)
- izmještanje dv 110 kV Nikšić-Bileća iz Dragove Luke
- DV 110 kV Virpazar - Ulcinj
- nabavka mjernih transformatora 400, 220 i 110 kV
- Izgradnja TS 110/10 kv Nikšić 2 i njeno priključenje na 110 kV mrežu

9. LJUDSKI RESURSI

Broj zaposlenih

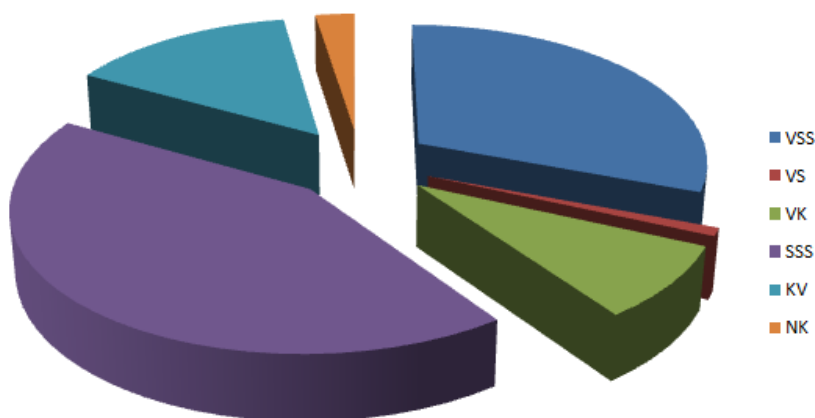
Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta, u Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica, sistematizovano je 144 radna mjesta sa 314 izvršilaca.

Broj zaposlenih na dan 31. 12. 2011. Godine iznosio je 319, od čega 289 na neodređeno, 24 na određeno vrijeme i 6 pripravnika. Tokom godine pripremljeno je za realizaciju deset sporazumnih raskida radnog odnosa, čime se kadrovska struktura Društva nastojala optimizovati, odnosno prilagoditi aktuelnim potrebama.

Kvalifikaciona struktura

Kvalifikaciona struktura zaposlenih data je u sledećoj tabeli:

VSS	98
VS	3
VK	27
SSS	137
KV	46
NK	8

Slika 7 – Kvalifikaciona struktura zaposlenih CGES-a

Rodna struktura

Od ukupnog broja zaposlenih, 59 zaposlenih, odnosno 18,10 % su žene, a 260, odnosno 81,90% su muškarci. Ova izrazita neujednačenost po pitanju rodne strukture direktna je posljedica neujednačene rodne strukture ukupnog raspoloživog kadra koji bi mogao obavljati osnovnu djelatnost u Društvu. Naime, srednju, višu i visoku stručnu spremu u oblasti elektroenergetike u zemlji dominantno stiču pripradnici muškog pola.

Starosna struktura

Prosječna starost zaposlenig u Društvu je 45.54. godine i značajno je popravljena u prethodnih nekoliko godina. Broj zaposlenih po starosnim grupama i procentualno učešće pojedine starosne grupe u ukupnom broju zaposlenih, prikazan je u sledećoj tabeli:

Godine starosti					Ukupno
20 - 30	30 -40	40 - 50	50 -60	preko 60	
34	61	91	104	29	319
(10,16%)	(19,37%)	(28,89%)	(32,69%)	(8,89%)	100%)

Slika 8 – Starosna struktura zaposlenih CGES-a

10. FINANSIJSKO POSLOVANJE

Bilans Uspjeha

Finansijski izvještaji na kraju godine pokazuju neto dobit od 3,5 Mln €.

Prihodi iznose 26,1 Mln €, i uglavnom se odnose na korišćenje prenosne mreže (17,8 Mln €), alokaciju kapaciteta (3,3 Mln €) i priznavanje prenosnih gubitaka (4,6 Mln €).

Operativni toškovi su dostigli 16,2 Mln €, kao rezultat troškova zarada (6,7 Mln €) i prenosnih gubitaka (5,3 Mln €).

EBITDA (dobit prije odbitka rashoda kamata, poreza i amortizacije) iznosi 10 Mln €, a marža dostiže 38%.

BILANS USPJEHA			
<i>€ mil</i>	2011	2010	2011 vs. 2010
Prihodi od prenosa	17.8	18.5	(0.7)
Gubici u prenosnoj mreži	4.6	4.8	(0.2)
Prihodi od zagušenja	3.3	3.8	(0.5)
Ostali prihodi	0.5	0.5	0.0
Ukupni prihodi	26.1	27.6	(1.5)
Zaposleni	6.7	6.7	0.0
Materijal	0.4	0.6	(0.2)
Usluge trećih lica	1.1	1.2	(0.2)
Ostalo	2.8	2.3	0.5
Gubici u prenosnoj mreži	5.3	5.0	0.3
Ukupno Opex	16.2	15.7	0.5
EBITDA	10.0	11.9	(1.9)
<i>Marža</i>	38.1%	43.0%	(0.0)
D&A	6.4	5.9	0.4
EBIT	3.6	5.9	(2.4)
<i>Marža</i>	13.7%	21.5%	-
Neto finansijski trošak	(0.4)	0.3	(0.6)
EBT	3.9	5.7	(1.7)
Porezi	0.4	0.5	(0.1)
Neto dobit	3.5	5.1	(1.6)

Prihodi od korišćenja prenosne mreže:

Ostvarenje je niže u odnosu i 2010. godinu (-0,7 Mil €) usled niže opterećenosti mreže.

Gubici u prenosu: niži za -0,2 Mil € u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od zagušenja:

Ostvarenje u odnosu na Prethodnu godinu je niže za -0,5 Mil € usled nižih godišnjih aukcija.

Ostali prihodi (donacije, iznajmljivanje optičkog kabla, doprinosi za stambene kredite, itd.): u skladu su sa 2010. godinom.

Operativni troškovi:

Materijal, usluge trećih lica, gubici u prenosu, ostali troškovi:

Ostvarenje u odnosu na Prethodnu godinu je više za +0,5 Mil € usled neto efekta sledećeg:

-0,2 Mil € usled manjih troškova materijala

+0,4 Mil € usluge trećih lica i ostali troškovi: uglavnom usled nižih: ITC troškova, sudskih troškova i troškova održavanja

+0,3 Mil € usled većih gubitaka u prenosu.

Troškovi zaposlenih: u saglasnosti sa Prethodnom godinom.

Broj zaposlenih u 2011. godini je 325 FTE (ekvivalent zaposlenog u punom radnom vremenu):

+2 FTE u odnosu na 2010.

Amortizacija:

Ostvarenje u odnosu na Prethodnu godinu pokazuje povećanje od 0,4 Mil €, uglavnom usled stavljanja u funkciju trafostanice Ribarevine i dalekovoda Podgorica-Tirana.

Neto finansijski trošak:

Ostvarenje u odnosu na prethodnu godinu je niže za -0,6 Mil € usled većih finansijskih prihoda.

Porez na dobit: je obračunat kao 9% oporezive dobiti plus fiskalna prilagođavanja (na primjer troškovi amortizacije, rezervisanja koji se odnose na otpremnine za penzije i jubilarne nagrade. Itd.)

Ostvarenje u odnosu na Prethodnu godinu je više za -0,1 Mil €.

Bilans Stanja

Neto dugovanja

Ostvarenje u odnosu na prethodnu godinu je niže za -33,4 Mil € uglavnom usled povećanja gotovine nastale kao posledica dokapitalizacije od strane Terne.

Postojeći krediti

Ostvarenje u odnosu na prethodnu godinu više za +3,3 Mil € uglavnom usled povlačenja kredita KfW banke.

BILANS STANJA			
<i>€ mil</i>	2011	2010	2011 vs. 2010
Osnovna sredstva	136.8	133.2	3.6
Obrtni kapital	0.9	(0.2)	1.1
Fondovi	1.4	1.1	0.3
Neto investirani kapital	136.2	131.9	4.4
Akcijski kapital	161.9	124.2	37.8
Uplaćeni kapital	120.8	120.8	0.0
Injektiranje kapitala	34.3	-	34.3
Preneseni rezultati	6.8	3.3	3.5
Neto dugovanja	(25.7)	7.7	(33.4)
Gotovina	48.1	11.4	36.7
Dugoročna dugovanja	22.4	19.1	3.3
Ukupno	136.2	131.9	4.4

Gotovinski tokovi

GOTOVINSKI TOKOVI		
<i>€ mil</i>	2011	2010
Početno stanje	11.4	0.7
EBIT	3.6	5.9
Porezi	(0.4)	(0.5)
Amortizacija	6.4	5.9
Promjena - Obrtni kapital	(1.1)	2.9
Promjena - Fondovi	0.3	0.3
Promjena - Investicije	(10.0)	(6.8)
Ukupno operativne aktivnosti	(1.2)	7.7
Finansijski troškovi	0.4	(0.3)
Promjena - Dugoročno dugovanje	3.3	3.3
Ukupno aktivnosti finansiranja	3.6	3.1
Injekcije kapitala	34.3	-
Dividende	-	-
Injektirani kapital	34.3	-
Ukupno	36.7	10.7
Krajnje Stanje	48.1	11.4